

Отримано: 27 березня 2024 року

Прорецензовано: 4 квітня 2024 року

Прийнято до друку: 10 квітня 2024 року

e-mail: v.patriarkh@donnu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4509-5360>

Researcher ID: KEI-2464-2024

DOI: 10.25264/2519-2558-2024-22(90)-157-161

Патріарх В. О. Онімний простір роману Еріха Марії Ремарка “Im Westen nichts Neues”. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2024. Вип. 22(90). С. 157–161.

УДК: 821.112.2-31.09Рем:81.373'2

Патріарх Вікторія Олександрівна,
асистент кафедри англійської філології
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ОНИМНИЙ ПРОСТІР РОМАНУ ЕРИХА МАРИЇ РЕМАРКА “IM WESTEN NICHTS NEUES”

У статті виявлено специфіку онімного простору роману Еріха Марії Ремарка “Im Westen nichts Neues” (“На західному фронті без змін”) та схарактеризовано власні імена як значущі елементи образності художнього тексту й елементи індивідуально-авторської картини світу. Розкриття семантико-стилістичної специфіки власних імен, виявлення функційного навантаження поетонімів різних розрядів, домінуючих антопонімних формул та ін. сприяє художній інтерпретації “Im Westen nichts Neues” як антивоєнного роману.

Поетоніми – важливий засіб образотворення та декодування художніх смислів – відтворюють світогляд автора, досягаючи його культурно-філософські й життєві пріоритети та цілі. Власним іменам належить важлива роль у реалізації авторського задуму, презентації філософських і морально-етичних узагальнень письменника.

Встановлено, що онімний простір аналізованого твору утворений з різних полів – антропонімного, топонімного, прагматонімного, артіонімного та ергонімного. Доведено, що провідне місце в онімному просторі художнього тексту посідають антропоніми, співвідносні з реальними об'єктами культурного контексту (імена реальних історичних постатей) або вигадані автором на позначення дійових / згадуваних осіб. Навколоядерне і периферійне поле утворюють топоніми, прагматоніми, еклезіоніми, ергоніми, ідеоніми, призначені локалізувати місце сюжетної дії, визначити коло зацікавлень та обізнаності персонажів тощо.

Зовнішня й внутрішня сутність головних персонажів зображується в трьох часових планах: минуле (довоєнні часи) – теперішнє (розвиток сюжету) – майбутнє (плани та очікування персонажів після війни). Перебування головних героїв у різних часопросторах спричиняє розвиток сюжету (сюжетотвірні функції) і засвідчує еволюцію образу (образотвірна роль антропонімів). З'ясовано значущість поетонімів як маркерів жанрової своєрідності твору, автор якого орієнтований на зображення духовного ества людини в період суспільних катаклізмів, воєнних дій, руйнування ідеалів і втрати національно-культурних коренів.

Ключові слова: власне ім'я, поетонім, онімний простір, художній текст, функція, ядро – периферія, образність.

Viktoriia Patriarkh,
assistance lecturer,
Vasyl' Stus Donetsk National University

ONYMIC SPACE OF ERICH MARIA REMARQUE'S ANTI-WAR NOVEL “ALL QUIET ON THE WESTERN FRONT”

The article reveals the specificity of the onymic space of Erich Maria Remarque's novel “Im Westen nichts Neues” (“All Quiet on the Western Front”) and characterises proper names as significant elements of the imagery of the artistic text and elements of the individual-author's picture of the world. Disclosure of semantic and stylistic specificity of proper names, identification of the functional load of poetonyms of different classes, dominant anthoponymic formulas, etc. contributes to the artistic interpretation of “Im Westen nichts Neues” as an anti-war novel.

Poetonyms, an important means of forming and decoding artistic meanings, reproduce the author's worldview, comprehending his cultural-philosophical and life priorities and goals. Proper names play an important role in the implementation of the author's idea, presentation of philosophical and moral and ethical generalisations of the writer.

It is established that the onymic space of the analysed work is formed of different fields – anthroponymic, toponymic, pragmatonymic, artonymic and ergonymic. It is proved that the leading place in the onymic space of the fiction text is occupied by anthroponyms correlating with real objects of the cultural context (names of real historical figures) or fictionalised by the author to designate acting/mentioned persons. The peripheral and peripheral field is formed by toponyms, pragmatonyms, ecclesionyms, ergonyms, ideonyms, which are intended to localise the place of the plot action, to define the range of interests and awareness of the character awareness of the characters, etc.

The external and internal essence of the main characters is portrayed in three temporal plans: past (pre-war times) – present (plot development) – future (plans and expectations of the characters after the war). The stay of the main characters in different temporal spaces causes the development of the plot (plot-forming function) and indicates the evolution of the image (image-forming role of anthroponyms). The significance of poetonyms as markers of genre originality of the work, the author of which is oriented on the image of spiritual nature of man in the period of social cataclysms, military actions, destruction of ideals and loss of national-cultural roots is revealed.

Keywords: proper name, poetonym, onymic space, artistic text, function, core – periphery, imagery.

Постановка наукової проблеми та її значення. Ономастика, наука про імена та їхню роль у мові та культурі, давно привертає увагу різноманітністю напрямів вивчення. Онімні літературних текстів вивчається в межах лінгвістичних студіювань, що спрямовані на розкриття закономірностей вибору, семантичного потенціалу та функціонування літературно-художніх власних імен (поетонімів).

Важливим аспектом нашої розвідки є дослідження літературно-художніх онімів як семантично значущих номінативних одиниць, яким притаманні ознаки різного плану – лінгвістичні та екстралінгвістичні. Лінгвістичні ознаки (етимологія твірної основи та мотиви іменування) формують ядро семантичної структури власного імені, тоді як екстралінгвістичні (умови існування оніма в суспільстві, культурно-історичні асоціації, конотації тощо; характер зв'язку з позначуваною

реалією; ступінь відомості імені, його репутація) слугують підґрунтям усіх художньо-образних нашарувань, яких власне ім'я набуває в межах конкретного твору.

Проблему функціонування онімів у художньому творі досліджували вітчизняні та зарубіжні науковці. Лінгвістичні особливості власних імен вивчали Т. Легоцький, Ф. Міклошич, П. Шафарик; поетику онімів у художніх творах досліджували Д. Єрмолич, Ю. Карпенко, Е. Кравченко, С. Мармаріду, Є. Отін та ін. Семантико-структурний аналіз антропонімів ставав об'єктом вивчення С. Бевзенка, К. Галаса, Г. Лукаш, П. Чучки та інших науковців.

Мета нашої статті – виявити специфіку онімного простору роману Еріха Марії Ремарка “Im Westen nichts Neues” (“На західному фронті без змін”), схарактеризувати власні імена як значущі елементи образності художнього тексту й елементи індивідуально-авторської картини світу (віддзеркалення знань автора про світ, природу, людину, соціум, культуру, війну тощо). Поставлена мета передбачає розв’язання таких завдань: 1) виділити основні групи онімів, вжитих у антивоєнному романі “Im Westen nichts Neues”; 2) розкрити семантико-стилістичну специфіку власних імен; 3) визначити функційне навантаження поетонімів різних розрядів; 4) схарактеризувати уналежнення поетонімів до ядра – периферії онімного простору.

Об'єктом дослідження є онімний простір роману Е. М. Ремарка “Im Westen nichts Neues”. Предмет дослідження – складники (антропонімний, топонімний, артіонімний та ін. поля) онімного простору роману Е. М. Ремарка. Матеріалом дослідження стали онімні лексеми (поетоніми) і поодинокі безонімні номінації досліджуваного роману.

Виклад основного матеріалу. Актуальною для нашого дослідження є теза щодо необхідності вивчення “організації текстового простору (поет)онімної осі та її компонентів – хто, де, коли” (Карпенко, Серебрякова, 2019: 10). Перший компонент (хто) об'єднує в собі одиниці найважливішого у художньому тексті поля – антропонімного: “Власне ім'я є вагомим засобом <...> розкриття сутності персонажів, поглибленого розуміння концепції автора. Водночас словесна характеристика денотата, висвітлення його характеру через учинки та взаємини з іншими персонажами, сюжетна лінія твору загалом постають універсальним способом наповнення антропоетоніма певною онімною семантикою” (Белей, 2002: 12).

Онімний простір будь-якого твору зазвичай утворений з різних полів. Наповнення й розміщення онімних полів (поетонімів різних розрядів) у просторі вмотивовані ідейно-тематичною концепцією, жанровими особливостями, а також різноманітними текстотвірними чинниками. Зазвичай ядро онімного простору художнього тексту складають антропоетоніми. Аналізований роман не є винятком, оскільки у ньому переважають особові імена, які позначають фіктивні денотати вимисленого часопростору, співвіднесені або не співвіднесені з реальними об'єктами найширшого культурного контексту. Пор. твердження щодо походження і статусу власних імен художнього тексту: “<...> поетонім – кожне (без винятків) власне ім'я художнього тексту, що 1) позначає фіктивний (віртуальний) денотат вимисленого часопростору, співвідносний або не співвідносний з реальними / вигаданими об'єктами найширшого культурного контексту; 2) означається новою чи “готовою” (існуючою) формою; 3) осмислюється в межах автохтонного тексту (тексту, де зароджується і розвивається власне ім'я)” (Кравченко, 2017: 52-53).

Розповідь у романі ведеться від імені молодого хлопця *Paul Bäumer* (*Пауля Боймера*), який разом з однокласниками потрапив на фронт під час Першої світової війни. Виступаючи в ролі оповідача, Пауль Боймер повідомляє про події переживання звичайних солдатів: участь у бойових діях на Західному фронті, перебування у шпиталях, казармах, розмови про мирне життя тощо. Погляд оповідача збігається з авторською позицією, що висвітлює ідею “втраченого покоління”: *Wir wollen die Welt nicht mehr stürmen. Wir sind Flüchtende. Wir flüchten vor uns. Vor unserem Leben. Wir waren achtzehn Jahre und begannen die Welt und das Dasein zu lieben; wir mußten darauf schießen. Die erste Granate, die einschlug, traf in unser Herz. Wir sind abgeschlossen vom Tätigen, vom Streben, vom Fortschritt* (Remarque, 2024) / *Ми вже не хочемо завойовувати світ. Ми втікачі. Тікаємо від самих себе. Від свого життя. Нам було по вісімнадцять років, ми тільки починали любити життя і світ, а нам довелося стріляти в них. Перший снаряд влучив у наше серце. Нас відрізано від справжньої діяльності, від прагнень, від прогресу* (Ремарк, 2024). Через душевні й психологічні травми, отримані під час війни, молоде покоління не зможе адаптуватися до нормального мирного життя: *Der Krieg hat uns weggeschwemmt. Für die andern, die älteren, ist er eine Unterbrechung, sie können über ihn hinausdenken. Wir aber sind von ihm ergriffen worden und wissen nicht, wie das enden soll* (Remarque, 2024) / *Війна вирвала нас із ґрунту. Для інших, старших, війна – це тільки якийсь часовий відтинок, вони можуть подумки його проминути. А нас війна вихопила із звичайного життя, і ми не знаємо, чим це скінчиться* (Ремарк, 2024). Зовнішня й внутрішня сутність головних персонажів зображується в трьох часових планах: *минуле* (довоєнні часи, час до розгорнення сюжетних подій) – *теперішнє* (розвиток сюжету) – *майбутнє* (плани та очікування персонажів, пов'язані з мирним життям без жахів війни). Парадигми іменувань персонажів висвітлюють перебування в трьох часових планах, а ідея втрати коренів, спустошеності війною з кожного окремого індивіда (персонажа) переноситься на ціле покоління. Отже, перебування головних героїв у різних часопросторах спричиняє розвиток сюжету (сюжетотвірна функція) і засвідчує еволюцію образу (образотвірна роль антропоетонімів).

Антропонімне поле (48 % онімного простору) сконструйовано із власних імен, різних за походженням, семантикою і структурою. Особовими іменами позначені: 1) віртуальні денотати, співвідносні з реальними об'єктами найширшого культурного контексту (імена реальних історичних постатей – митців, письменників, учених та ін.: *Plato / Платон, Goethe / Гете, Schopenhauer / Шопенгауер, Paul Bäumer / Пауль Боймер* (німецький льотчик-ас, лейтенант Пруської армії) та ін.); 2) віртуальні денотати, вигадані автором на позначення дійових (головних, другорядних, епізодичних персонажів) або згадуваних осіб: *Stanislaus Katczinsky / Станіслав Качинський, Tjaden / Тяден, Müller V / Мюллер П'ятий, Haie Westhus / Гаїє Вестгус, Detering / Детерінг, Franz Kemmerich / Франц Кеммеріх, Kantorek / Канторек, Albert Kropp / Альберт Крон, Leer / Леєр, die Tomate / Помідор, Himmelstoß / Гіммельштос, Joseph Behm / Йозеф Бем, Wegeler / Везелер, Erna / Ерна, Elise / Еліза, Mittelstaedt / Міммельштедт, Boettcher / Бетчер, Gérard Duval / Жерар Дюваль, Oelrich / Ельріх, Emil / Еміль, Josef Hamacher / Йозеф Гамагер, Peter / Петер, Franz Wächter / Франц Вехтер, Libertine / Лібертіна, Johann Lewandowski / Йоганн Левандовський, Marja Lewandowski / Марія Левандовська та ін.*

Крім образотвірної та зображувально-характеризувальної функції, антропоніми призначені: заактуалізувати і зіставити події минулого – теперішнього – майбутнього часів; розширити простір шляхом “повернення” персонажів у минуле

або “перенесення” у майбутнє. Пор. : *Wir versuchen manchmal, einen Überblick und eine Erklärung dafür zu gewinnen, doch es gelingt uns nicht recht. Gerade für uns Zwanzigjährige ist alles besonders unklar, für Kropp, Müller, Leer, mich, für uns, die Kantorek als eiserne Jugend bezeichnet* (Remarque, 2024) / Часом ми намагаємось охопити поглядом минуле і знайти пояснення, та дарма. Надто незрозуміло це нам, двадцятирічним, – Кропові, Мюллерові, Лесрові, мені, – нам, залізній молоді, як називає нас Канторек (Ремарк, 2024); *Detering ist wortkarg. Aber auf dieses Thema gibt er Antwort. Er sieht in die Luft und sagt nur einen Satz: “Ich würde gerade noch zur Ernte zurechtkommen“.* Damit steht er auf und geht weg (Remarque, 2024) / Демерінг небалакучий, але на це питання відповідає. Він дивиться в небо й каже тільки: – Я саме встиг би на жнива (Ремарк, 2024); *Kat und Detering und Haie werden wieder in ihren Beruf gehen, weil sie ihn schon vorher gehabt haben. Himmelstoß auch. Wir haben keinen gehabt* (Remarque, 2024) / Кач, і Демерінг, і Гаїс потім працюватимуть за фахом, бо вони вже його мають. І Гіммельштос теж. А ми не маємо (Ремарк, 2024).

У романі використовуються різноманітні антропонімі форми, вибір яких зумовлений традицією іменування в німецькомовній культурі (особове ім’я (Rufname) та прізвище (Familienname)), історико-культурним походженням імені, соціальним становищем, віком, військовим званням, дружніми або офіційними стосунками персонажів та ін. Пор. :

– **ім’я**: Tjaden / Тьяден, Erna / Ерна, Elise / Еліза, Oelrich / Ельріх, Emil / Еміль, Peter / Петер, Libertine / Лібертіна, Albert / Альберт, Marja / Марія;

– **прізвище**: Goethe / Гете, Schopenhauer / Шопенгауер, Detering / Демерінг, Kantorek / Канторек, Leer / Леер, Himmelstoß / Гіммельштос, Wegeler / Вегелер, Mittelstaedt / Міммельштедт, Boettcher / Бетгер.

– **ім’я + прізвище**: Paul Bäumer / Пауль Боймер, Stanislaus Kaczynsky / Станіслав Качинський, Haie Westhus / Гаїс Вестгус, Franz Kemmerich / Франц Кеммеріх, Albert Kropp / Альберт Крон, Joseph Behm / Йозеф Бем, Josef Hatacher / Йозеф Гамагер, Gérard Duval / Жерар Дюваль, Johann Lewandowski / Йоганн Левандовський, Franz Wächter / Франц Вехтер;

– **прізвище**: die Tomate / Помідор.

Найбільш поширеною є формула **ім’я + прізвище**, оскільки зображення у романі бойових дій спричиняє загальноприйнятій позначення військових. Парадигма іменувань персонажів поширюється завдяки активній участі дійових осіб у сюжеті та зображенню дружніх стосунків між персонажами-“побратимами”: *Kaczynsky (Kat) / Качинський (Кач)*.

Г. Лукаш зазначає, що “літературний антропонім типу прізвиська виступає мотиватором багатьох ознак, має широку конотативність, сприяє якнайточнішій передачі основних рис персонажа” (Лукаш, 1997: 6). У романі Е. М. Ремарка вживаються лише індивідуальні прізвиська, які виявляють зовнішній вигляд персонажів. Так, прізвище *die Tomate (Помідор)* має прозоре апелятивне походження (*die Tomate*), але використовується як метафора для портретної характеристики куховара. Пика куховара має червоний, як помідор, колір: *So ein Fall ist schon lange nicht mehr dagewesen: der Küchenbulle mit seinem roten Tomatenkopf bietet das Essen direkt an* (Remarque, 2024) / Такоо вже давно не бувало; наш куховар із червоною, мов помідор, пікою сам набивається з їжею (Ремарк, 2024). Деякі прізвиська мають перифрастичний характер і входять до парадигми іменувань дійових осіб, відтворюючи їх внутрішню сутність: *Er hatte ungefähr dieselbe Statur wie der Unteroffizier Himmelstoß, der “Schrecken des Klosterberges”* (Remarque, 2024) / На зріст він був приблизно такий, як унтер-офіцер Гіммельштос, “гроза Монастирської гори” (Ремарк, 2024).

Навколядерне поле онімного простору укладають топопоетоніми різних розрядів (11 %), цілком запозичені з реально-топонімікону. Б. Ажнюк слушно наголошує, що подібні (вторинні за походженням) номінативні одиниці, “інтегруючись у текст як частина художнього світу, <...> стають засобом для створення просторового контексту та важливим стилістичним елементом сюжету. <...> Для кожного автора характерні власні особливості використання топонімів, що сприяють формуванню унікальної атмосфери та стилістичного характеру твору” (Ажнюк, 1993: 11).

У тексті роману “Im Westen nichts Neues” домінують хороніми (*Flandern / Фландрія, die Champagne / Шампань, Belgien / Бельгія, Frankreich / Франція, Rußland / Росія, Deutschland / Німеччина, Holland / Голландія*), астіоніми (*Thour / Тур, Oldenburg / Ольденбург, Vixschoote / Біксхооте, Berlin / Берлін, Valenciennes / Валансьєн, Köln / Кельн*), комоніми (села *Langemark / Лангемарк, Herbesthal / Гербесталь*), які насамперед вказують на локалізацію або переміщення персонажів у просторі, зорієнтованому на реальне відображення подій на фронті. Вищезазначені топоніми позначають країни (міста, села), залучені до Першої світової війни: *Flandern* (одна з трьох земель Бельгії), *die Champagne* (історична область у Франції), *Thour* і *Valenciennes* (міста та муніципалітети у Франції, куди завозили поранених солдатів), *Langemark* і *Herbesthal* (села у Фландрії та Бельгії, де були розташовані позиції німецьких військ).

До периферійної зони топонімного простору уналежнюємо гідроніми (*der Somme / Сомма*), ороніми (*die Dolbenberge / Дольбен, die Vogesen / Вогези* (гірський хребет невисоких гір на північному сході Франції біля кордону з Німеччиною)) й урбаноніми (вулиця *Bremer Straße / Бремерштрассе*, вузлова станція *Löhne / Льоне*). Урбаноніми, за визначенням А. Яценко, виконують інформативну й комунікативну функції у мові: “Ці одиниці акумулюють і транслюють інформацію від одного покоління до іншого. <...> Водночас урбанонім відображає думки, духовний світ його творців, особливості певного історичного періоду, виконуючи функцію збереження та передачі національної самосвідомості, традицій і культури” (Яценко, 2018: 131). У романі Е. М. Ремарка урбаноніми можуть не лише локалізувати об’єкт у просторі, але й стати “фрагментом” з минулого життя персонажів і виконувати мнемонічну та іронічну функції. Пор. : *Ranтом Крон заходиться сміхом:*

– У **Льоне** пересадка, – каже він.

То була улюблена гра нашого унтер-офіцера. **Льоне** – вузлова станція. Щоб наші відпускники там не заблукали, Гіммельштос навчав нас у казармі, як робити пересадку. Ми мусили запам’ятати: у **Льоне** треба пройти тунель, щоб вийти до іншого поїзда. Кожен із нас ставав ліворуч від свого ліжка, що правило за тунель. Тоді лунала команда: “У **Льоне** пересадка!” – і всі блискавично пролізали під ліжками на той бік (Ремарк, 2024) / *Kropp lacht plötzlich und sagt: “In Löhne umsteigen”.* Das war das liebste Spiel unseres Korporals. *Löhne* ist ein Umsteigebahnhof. Damit unsre Urlauber sich dort nicht verlaufen sollten, übte Himmelstoß das Umsteigen mit uns in der Kasernenstube. Wir sollten lernen, daß man in *Löhne* durch eine Unterführung zum Anschlußzug gelangte. Die Betten stellten die Unterführung dar, und jeder baute sich links davon auf. Dann kam das Kommando: “In *Löhne* umsteigen!”, und wie der Blitz kroch alles unter den Betten hindurch auf die andere Seite (Remarque, 2024).

Перебування і взаємодія персонажів у просторі, вибудовування сюжету і зміна сюжетних обставин, характеристика оточення дійових осіб тощо здійснюються завдяки еклезіонімам (*die Margaretenkirche* / церква Святої Маргарити), прагматонімам (*der St. Joseph Lazarett* / Сен-Жозефський лазарет, *das Luisenhospital* / лікарня святої Луїзи, *das Zanderinstitut* / інститут Цандера), ергонімам (*Rote Kreuz* / Червоний Хрест – добровільна, гуманітарна організація, яка допомагає державі у наданні гуманітарної допомоги під час збройних конфліктів та в мирний час), загальна кількість яких (понад 7 %) засвідчує уналежнення цих розрядів до периферії онімного простору. М. Торчинський визначає прагматоніми як “власні назви тих об’єктів, які мають безпосереднє відношення до матеріальної сфери діяльності людини” (Торчинський, 2010: 178). У романі Е. М. Ремарка основне призначення прагматонімів та еклезіонімів полягає у зображенні місця дії з позиції оповідача (персонажів) або засвідчує перебування дійових осіб у певному звуженому просторі. Пор. : *Der Himmel ist blau, zwischen dem Laub der Kastanien ragt der grüne Turm der Margaretenkirche auf. Das ist gut, und ich liebe es. Aber mit den Leuten kann ich nicht fertig werden* (Remarque, 2024) / Небо блакитне, крізь листя каштанів прозирає стрункий зелений шпиль церкви святої Маргарити. Тут гарно, і все це я люблю; Лікарі сподіваються, що вона видужає, але ми ще не чули, щоб рак вилікоували (Ремарк, 2024). “*Wo liegt sie denn?*” frage ich. “*Im Luisenhospital*”, sagt mein Vater (Remarque, 2024) /

– А де вона лежить? – питаю я. – У лікарні святої Луїзи, – каже батько (Ремарк, 2024).

Надзвичайну потужність, смислову й образотвірну активність у художньому тексті виявляють ідеоніми, “<...> оскільки більшість таких найменувань має багатовікову історію, що дозволяє зробити низку цікавих висновків та узагальнень” (Торчинський, 2017: 301). Незважаючи на перебування цього розряду онімів на периферії роману (6 % від загальної кількості власних імен), їм властива образотвірна (зокрема характеризувальна, оцінювальна, зображувальна та ін.) функція. За допомогою історико-культурних імен (*das Drama “Saul”* / драма “Саул”, *das Drama “Wilhelm Tell”* / драма “Вільгельм Тель”, *das Gastspiel zu Götz von Berlichingen* / спектакль “Гец фон Берліхінген”, *das Lied “An der Weser”* / пісня “На Везері”, *der Göttinger Hainbund* / Гемтінгенський гай (товариство німецьких письменників, яке взяло назву з оди “Пагорб і гай” свого ідейного наставника Ф.-Г. Клопштока)) автор відтворює коло зацікавлень та/або обізнаності персонажів, пов’язане з минулим, зображує самовираження військових на фронті. Пор. : „*Was hältst du eigentlich von der dreifachen Handlung im Wilhelm Tell?*“ erinnert sich Kropp mit einem Male und brüllt vor Lachen. „*Was waren die Ziele des Göttinger Hainbundes?*“ forsch auch Müller plötzlich sehr streng (Remarque, 2024) /

– А що ти можеш сказати про одність дії, місця й часу в драмі “Вільгельм Тель”? – нараз згадує Кроп і аж качається з реготу.

– Яку мету ставила перед собою спілка поетів “Гемтінгенський гай”? – раптом суворо питає поважний Мюллер (Ремарк, 2024).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Поетоніми роману “Im Westen nichts Neues” є значущими елементами твору і “репрезентантами” поетики тексту, які вдосконалюють його інтерпретацію. Визначення ядерної – навіколоядерної – периферійної зони онімного простору роману дозволяє з’ясувати функційне навантаження власних імен різних розрядів. Встановлення експліцитних та імпліцитних зв’язків між художніми об’єктами, позначеними іменами, сприяє виявленню образотвірного й текстотвірного потенціалу поетонімів. Оригінальність художнього світу “Im Westen nichts Neues” полягає насамперед в організації вигаданого простору, спрямованого на відображення дійсності і реалій Першої світової війни (топоніми, прагматоніми тощо). Перспективу вбачаємо в дослідженні поетонімосфери антивоєнного роману Ремарка з оперттям на опозиції *мир – війна, минуле – сучасне, друг – ворог, рідний – ворожий* тощо.

Література:

1. Ажнюк Б. М. Українські власні назви (антропоніми і топоніми) в англійському написанні. *Мовознавство*. 1993. №1 (157). С. 21–30.
2. Белей Л. О. Нова українська літературно-художня антропонімія: проблеми теорії та історії. Ужгород, 2002. 175 с.
3. Бучко Д., Ткачова Н. Словник української ономастичної термінології. Харків : Ранок-НТ, 2012. 256 с.
4. Карпенко О., Серебрякова В. Екзотичність фентезійних поетонімів. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2019. Вип. 64. С. 10–17.
5. Кравченко Е. О. Поетика зв’язків і відношень імені – тексту – поетонімосфери: дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.15. Вінниця, 2017. 309 с.
6. Лукаш Г. П. Ономастикон прозових творів В. Винниченка: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Донецьк, 1997. 18 с.
7. Ремарк Е. М. На західному фронті без змін. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3898> (дата звернення: 12.03.2024).
8. Торчинський М. М. Власні назви нематеріальних об’єктів: структура, диференційні ознаки, перспективи дослідження. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Мовознавство*. Тернопіль, 2017. Вип. 1 (27). С. 299–303.
9. Торчинський М. М. Структура, типологія і функціонування онімної лексики української мови: дис. ... докт. філол. наук: 10.02.01. Київ, 2010. 502 с.
10. Ященко А. А. Урбаноніми як один із найважливіших елементів комунікації. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі*. Харків, 2018. Вип. 33. С. 127–138.
11. Remarque E. M. Im Westen nichts Neues. URL: https://ivannikovairina.files.wordpress.com/2012/10/remarque_im_westen_nichts_neues_pdf.pdf (дата звернення: 12.03.2024).

References:

1. Azhnyuk, B. M. (1993). Ukrainys'ki vlasni nazvy (antroponimy i toponimy) v anhliys'komu napysanni [Ukrainian proper names (anthroponyms and toponyms) in English spelling]. *Movoznavstvo. [Linguistics]*, 1(157), 11–15. [in Ukrainian].
2. Beley, L. O. (2002). Nova ukrayins'ka literaturno-khudozhnya antroponimiya: problemy teorii ta istoriyi [New Ukrainian literary and artistic anthroponymy: problems of theory and history]. 175 s. [in Ukrainian].
3. Buchko, D., & Tkachova, N. (2012). Slovyuk ukrayins'koyi onomastychnoyi terminolohiyi [Dictionary of Ukrainian onomastic terminology]. 256 s. [in Ukrainian].
4. Karpenko, O., & Serebryakova, V. (2019). Ekzotychnist' fenteziynkh poetonimiv [Exoticism of fantasy poetonims]. *Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriya filolohichna [Lviv University Bulletin. Philological series]*, 64, 10–17 [in Ukrainian].

5. Kravchenko, E. O. (2017). Poetyka zv'yazkiv i vidnoshen' imeni – tekstu – poetonimosfery: dys. ... d-ra filol. nauk: 10.02.15 [The Poetics of Connections and Relationships of Name – Text – Poetonimosphere: PhD in Philology: 10.02.15]. 309 s. [in Ukrainian].
6. Lukash, H. P. (1997). Onomastykon prozovykh tvoriv V. Vynnychenka: avtoreferat dys. ... kand. filol. nauk [Onomasticon of V. Vynnychenko's prose works: thesis for the degree of Candidate of Philology]. 18 s. [in Ukrainian].
7. Remark, E. M. Na zakhidnomu fronti bez zmin [All Quiet on the Western Front]. Retrieved from <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3898>. [in Ukrainian].
8. Torchyns'kyy, M. M. (2017). Vlasni nazvy nematerial'nykh ob'yektiv: struktura, dyferentsiyi oznaky, perspektyvy doslidzhennya [Proper Names of Intangible Objects: Structure, Differential Features, and Research Prospects]. *Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu. Seriya: Movoznavstvo* [Scientific Notes of Ternopil National Pedagogical University. Series: Linguistics], 1(27), 299–303. [in Ukrainian].
9. Torchyns'kyy, M. M. (2010). Struktura, typolohiya i funktsionuvannya onimnoyi leksyky ukrayins'koyi movy: dys. ... dokt. filol. nauk: 10.02.01. [Structure, typology and functioning of the onomatopoeic vocabulary of the Ukrainian language: PhD: 10.02.01]. 502 s. [in Ukrainian].
10. Yashchenko, A. A. (2018). Urbanimity yak odyn iz nayvazhlyvishykh elementiv komunikatsiyi [Urbanisms as one of the most important elements of communication]. *Vykladannya mov u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi* [Language teaching in higher education institutions at the present stage], 33, 127–138. [in Ukrainian].
11. Remarque, E. M. Im Westen nichts Neues [All Quiet on the Western Front]. Retrieved from https://ivannikovairina.files.wordpress.com/2012/10/remarque_im_westen_nichts_neues_pdf.pdf. [in German].